

เทคโนโลยีการศึกษาแบบพอเพียง (Sufficient Educational Technology: SET)

พศ.สชิน นิธิไชโย

โดยส่วนตัวแล้วกระผมเป็นคนหนึ่งที่เล็งเห็นถึงคุณค่าและคุณประโยชน์ของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ที่มีต่อมนุษย์ในการดำรงชีวิตด้านต่าง ๆ เพราะทุกวันนี้เรา(ส่วนใหญ่)ล้วนอยู่ในสิ่งแวดล้อมของคอมพิวเตอร์แบบต่าง ๆ เช่น นาฬิกา เครื่องคิดเลข โทรศัพท์ กล้องถ่ายรูป บางคนฟังเพลงระบบดิจิตอล ใช้คอมพิวเตอร์ขนาดพกพา และอื่นๆ ที่ล้วนมีเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เข้าไปเกี่ยวข้อง(แทบ)ทั้งสิ้น ในวงการศึกษาก้าวไกลรวมทั้งไทยก็เช่นกันกำลัง(คลาน) เข้าสู่ การศึกษาโดยผ่านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร ในกระแสรบบอีเลิร์นนิ่ง (E-learning) ในสังคมแห่งเทคโนโลยี ใครเลยจะคิดว่ายังมีอีกจุดหนึ่งที่ยังรอความหวังทางเทคโนโลยี แต่จนแล้วจนรอด ก็ยังไม่เห็นแสงสว่างแห่งเทคโนโลยี อันเนื่องมาจากความยากจนและด้อยโอกาสของเขาเหล่านั้นที่ยังคงหยิ่งรากลึกฝังอยู่

ผมเองมองเห็นจุดดีหลายประการของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ต่อวงการศึกษาศึกษา และสนับสนุนให้มีการใช้คอมพิวเตอร์ แต่ก็สนับสนุนการบูรณาการมากกว่าการใช้อย่างเดียวๆ โดยไม่บูรณาการกับสิ่งแวดล้อม เพราะเทิดทูนคอมพิวเตอร์เป็นเสมือนพระเจ้าหรือเป็นเทวดา ที่คิดว่าจะสามารถเสกความรู้ไปสู่ผู้เรียนได้เมื่อใช้ โดยเฉพาะประเทศไทยมีบริบท (องค์ประกอบ) หลายประการ ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ที่แตกต่างจากประเทศอื่นๆ จึงสมควรที่เราจะต้องวิเคราะห์หลายประการ ไม่ใช่เห่อไปตามกระแส และเรียกร้องให้มีโซลูชันไม่ได้คำนึงถึงบริบทของประเทศไทยอย่างแท้จริงว่าเรามีสิ่งต่างๆ ที่สนับสนุนให้เกิดการศึกษาที่ทันสมัยและเท่าเทียมกันอย่างแท้จริงหรือยัง หลายท่านคงทราบดีแล้วว่าเด็กไทยอีกหลายล้านคนยังยากจน ไม่มีแม้แต่เสื้อผ้าจะใส่ ชาวจะกินที่อึดท้อง ออดมีอกินมือ หนังสือจะอ่านสักเล่ม สมุดจะเขียนสักเล่ม หรือดินสอปากกาจะเขียน ยังไม่มีเลย (เฮ้อ!)

ในบทความนี้ผมขอยกแนวทางหนึ่งที่สำคัญ และคิดว่าหลายคนมองข้ามที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์บริบทของประเทศไทยในการจัดการศึกษา(แบบพอเพียง) ครับผมกำลังพูดถึงเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ของเรา ที่พระองค์ทรงเสนอแนวคิดไว้ น่าสนใจมากครับ เพราะมีหลักง่าย ๆ คือ 3 ห่วง 2 เงื่อนไข เพราะหลักเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง นักวิชาการหลายท่านยังเข้าใจว่าคนที่ปฏิบัติตามจะต้องทำตัวมอซอ ยากจน พอเพียง ดุจน ๆ ไม่พอกิน หรือดูสมถะ อะไรทำนองนี้ ผมขอให้ไปอ่านและศึกษาใหม่อีกครั้งดีกว่านะครับ หรือเข้าที่เว็บไซต์ www.sufficiencyeconomy.org เพราะแสดงว่าท่านยังมองข้ามแนวทางนี้ไปมาก

ยกตัวอย่างพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส ที่ว่า "...การจะเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่า อุ่มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง อันนี้ก็เคยบอกว่าความพอเพียงนั้นไม่ได้หมายความว่าทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป" " หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยมิได้คำนึงถึงความสมดุล และความสัมพันธ์อันสอดคล้องในองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างเพียงพอ อาจทำให้เศรษฐกิจของประเทศล้มเหลวได้ จึงขอให้บัณฑิตช่วยกันคิดอ่านโดยถี่ถ้วน ให้ทราบชัดถึงวิถีทางที่จะปฏิบัติงานพัฒนาประเทศ" จากพระราชดำรัสข้างต้น มีคำสำคัญ คือคำว่า "อุ่มชูตัวเองได้" คำว่า "คำนึงถึงความสมดุล และความสัมพันธ์อันสอดคล้องในองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างเพียงพอ" ๒ คำนี้เป็นคำที่บ่งบอกถึงการพึ่งพาตนเองอย่างสมดุลไม่มากไปไม่น้อยไป ที่เรียกว่าทางสายกลางนั่นเอง ฝรั่งไม่รู้จักคำนี้ เพราะเป็นคำสอนในพุทธศาสนา (มัชฌิมา) ฝรั่งมีแต่คำว่ามั่งมัน ต้องทำให้ได้ๆ ซึ่งทางสายกลางเป็นคำสอนที่ทำให้เรากลับเข้าสู่การวิเคราะห์ตนเองและองค์ประกอบ ไม่ตึงเกินไป ไม่หย่อนเกินไป พูดอย่างนี้มันดูยากเข้าใจยาก

ในวงการศึกษไทยอย่างที่บอกว่ามีหลายกลุ่มหลายฝ่าย กำลังสนใจเรื่องของการศึกษาในระบบอีเลิร์นนิ่ง กันอย่างมาก ซึ่งผมก็สนับสนุน แต่ก็อยากให้กลับมาวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ด้วย ผมจึงอยากขอเสนอ "การบริหารจัดการเทคโนโลยีการศึกษาไทยตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจแบบพอเพียง" อันเนื่องมาจากที่ว่า "เทคโนโลยีการศึกษาไทยไม่เหมือนกับเทคโนโลยีการศึกษาของต่างประเทศ" ผมขอเรียกว่า เทคโนโลยีการศึกษาแบบพอเพียง (Sufficient Educational Technology: SET) โดยนำแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นฐานในการวิเคราะห์ ในการพัฒนาประเทศ (การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศด้วย) มีอยู่ ๓ ปัจจัยที่เราต้องคำนึงถึง คือ เงิน เทคโนโลยี และคน ถ้าจะมาดูกันที่ละปัจจัยและดูกันถึงระดับโรงเรียนเลย ก็คือ

๑. เงินและงบประมาณด้านการศึกษา เรายังต้องพิจารณาด้านการบริหารจัดการ เพราะงบส่วนใหญ่ถูกนำไปใช้กับค่าเงินเดือนบุคลากร และค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่นค่าน้ำ ค่าไฟ ที่เหลือจึงไปสู่เด็กนักเรียน (ไม่ได้ให้นักเรียนก่อน) จริงหรือไม่ ลองถามผู้บริหารดูสิครับ ต่อมารัฐได้เปลี่ยนมาใช้การบริหารจัดการแบบรายหัว (หัวใครหัวมัน ก็จำนวนหัวผู้เรียนสิครับ) หมายถึง ถ้ามีนักเรียนเยอะ ก็จะได้เงินเยอะขึ้นด้วย จึงทำให้การศึกษาเป็นการแข่งขัน (แข่งกันรับผู้เรียน) เพราะคิดว่าโรงเรียนเป็นเหมือนบริษัท (ต้องมีการแข่งขัน) ช่างนำเสนอสารประชาชนจริงๆ คิดว่าการแข่งกันรับผู้เรียน จะทำให้โรงเรียนแข่งกันเรื่องคุณภาพของโรงเรียนด้วย ซึ่งที่จริง ยังไม่เป็นเหตุปัจจัยที่สอดคล้องกันเท่าที่ควร เพราะฐานของโรงเรียนแต่ละแห่งแตกต่างกัน โรงเรียนใหญ่ มีชื่อเสียงย่อมได้เปรียบอย่างแน่นอน จนบางแห่งต้องมีการไปกู้เงินมาบริหารจัดการก็มี เมื่อได้เงินมา สิ่งที่มาคือดอกเบี้ย ค่าใช้จ่ายที่ต้องคำนึงถึง แล้วดอกเหล่านั้ก็มอบไปให้ผู้เรียน (โดยที่เขาไม่อยากจะรับ)

๒. เทคโนโลยีเรามีเป็นของตนเองแล้วหรือ? ตอบเลยว่า ยังไม่มี ซื้อมาทั้งหมดทั้งจากสิงคโปร์ ไต้หวัน จีน อเมริกา เกาหลี ฯลฯ ไม่มี made in thailand เลย ยกตัวอย่างลองไปดูชิ้นส่วนคอมพิวเตอร์บ้านท่านสิครับ ถามว่ามีชิ้นไหนบ้าง ทั้ง Hardware และ Software ที่เป็นของไทยบ้าง ที่เห็นก็อาจมี แผ่นรองเมาส์ กระจัง ที่ยังมี made in thailand ซ้ำร้ายบางทีก็ made in china ด้วยซ้ำไป เมื่อซื้อมาแล้วยังใช้ไม่คุ้มค่าเลยด้วยซ้ำไป

ประสบการณ์ในอดีตของผมคือ สมัยที่คอมพิวเตอร์ยังมีราคาสูงพอสมควร ผมได้มีโอกาสไปเยี่ยมโรงเรียนหลายแห่งใน ดจว. (ชายแดน กทม.) ผมพบว่าที่โรงเรียนมีคอมพิวเตอร์ประมาณ ๑ - ๒ เครื่องนะครับ ไม่ใช่ไม่มี แต่เครื่องเหล่านั้นไปตั้งอยู่ในห้องท่านผอ. แล้วคลุมพลาสติกไว้อย่างดี กลัวฝุ่นเกาะ เตี่ยวเก่าเร็ว กลัวพัง ไม่มีเงินซื้อใหม่ พอเปิดเครื่องจะใช้งานอีกครั้ง ก็แทบเปิดไม่ได้ เพราะไม่ได้ใช้นาน หรือล้าสมัยเสียแล้ว ต้องจำหน่ายไป โดยยังใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่าเลยด้วยซ้ำไป (เฮ้อ!) เงินนะครับท่าน ซื้อมาหลายหมื่นบาท ใช้ไม่ถึง ๕,๐๐๐ ด้วยซ้ำ ขายได้ไม่ถึง ๕๐๐ เป็นเศษเหล็ก เงินภาษีประชาชน เงินหลวง นะครับท่าน ที่เล่ามาเป็นเรื่องในอดีต ปัจจุบันอาจจะไม่พบภาพเหล่านั้นแล้วกระมัง (ถ้ามีแจ้งผมด้วยนะครับ)

ด้วยอายุของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์จะอยู่ประมาณ ๓-๕ ปี นี้ก็เต็มที่แล้วครับ ผลิตเองก็ไม่ได้ ต้องซื้อมาอย่างเดียว เรามีเงินเยอะแยะมากมายขนาดไหนครับท่าน นี่ยังไม่นับการซ่อมบำรุงต่าง ๆ อีกนะครับที่ต้องใช้เงินเช่นกัน เมื่อเราติดเทคโนโลยี เราจะขึ้นราคาอย่างไรก็ต้องยอม เพราะเราไม่มีสิ่งทดแทนที่พอจะเทียบเคียงได้ เราต้องตกเป็นทาสของเทคโนโลยีเสียแล้ว ยอมให้เขาโขกสับต่าง ๆ นานา ขาดอิสระภาพ ขาดการพึ่งพาตนเอง

๓. คนที่มีคุณภาพ การศึกษาไทยยังไม่สามารถผลิตคนที่มีคุณภาพสูง ได้จำนวนมากพอ จึงมีการลงทุนของต่างชาติเป็นเจ้าของ แล้วคนไทยเป็นลูกจ้าง หลายคนดีใจที่เป็นลูกจ้างฝรั่ง (อดีตผมก็เคยคิดว่าคงดี แต่ปัจจุบันเห็นสังขธรรมแล้ว) ว่าเกิดอะไรขึ้น ดังนั้น เราจำเป็นต้องเร่งสร้างนักเรียนนักศึกษาไทยให้มีคุณภาพ รู้เท่าทันต่าง ๆ รู้จักวิเคราะห์ สังเคราะห์ คิดในรูปแบบต่าง ๆ ให้มากยิ่งขึ้น ให้เป็นพื้นฐานของเด็กไทย สามารถสร้างงานได้เองบนพื้นฐานของประเทศไทย สังคมไทย อันที่จริง แต่ละประเทศก็มีจุดดีจุดควรปรับปรุงทั้งสิ้น คนไทยก็เช่นกัน ฝรั่งก็เช่นกัน เราควรเรียนรู้ซึ่งกันและกัน รู้เขารู้เรา แล้วพัฒนาปรับปรุงตนเอง

3 หัวง ๒ เจื่อนไขของเศรษฐกิจพอเพียง:

หัวง๑. พอประมาณ เริ่มด้วยการวิเคราะห์/ประเมิน/ตรวจสอบ ศักยภาพความถนัด/กิจกรรมหลัก/เก่งอะไร ของตนเอง (ตัวเอง/ครอบครัว/หมู่บ้าน/โรงเรียน/ประเทศ) ให้ทำอันนั้น อะไรไม่ถนัดอย่าเพิ่งไปทำ เดินทางสายกลาง จากนั้นใช้หัวง ๒ คือ

หัวง๒. มีเหตุมีผล ในการเลือกหนทางในการพัฒนา อย่ำประมาณ รอบคอบ ระมัดระวัง

หัวง๓. มีภูมิคุ้มกัน ในตนเองอย่ำประมาณตลอดเวลา (บริหารความเสี่ยง Risk Management)

ทั้ง ๓ หัวงต้องมี ๒ เจื่อนไขต่อไปนี้ประกอบก้ำกับอยู่เสมอ

เจื่อนไขที่ ๑. เจื่อนไขความรู้ ประกอบด้วยความรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง
เจื่อนไขที่ ๒. เจื่อนไขคุณธรรม ประกอบด้วยซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน แบ่งปัน

จากพื้นฐานของประเทศไทย พบว่าเป็นประเทศเกษตรกรรม เศรษฐกิจของเราเป็น ๒ ระบบ คือ ระบบเศรษฐกิจชุมชนและระบบเศรษฐกิจทุน ซึ่งระบบเศรษฐกิจแบบชุมชนมีลักษณะการพึ่งพาตนเอง พัฒนาและใช้เทคโนโลยีของตนเอง ส่วนระบบเศรษฐกิจแบบทุนมีลักษณะการใช้การลงทุน เป็นหลักใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ซึ่งเราคงไม่อาจปฏิเสธ ทั้ง๒ระบบอย่างสิ้นเชิงหรือเลือกระบบใดระบบหนึ่งเพียงอย่างเดียว นั้นหมายถึงว่า เราจะทำอย่างไรให้ทั้งสองมีความสมดุลกันในการดำรงชีพที่ดีที่สุด โดยไม่เบียดบังคนอ่อนด้อยกว่า

จากประเด็นเงิน คน เทคโนโลยี จะพบว่าการศึกษาไทยขาดทั้ง ๓ ปีจจัยอย่างมาก ขาดทั้งในแง่รูปธรรม และแง่การบริหารจัดการ ผมจึงอยากเสนอให้มีการวิเคราะห์ทั้ง ๓ ปีจจัย แล้วใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนไทย กับเด็กนักเรียนไทย กับสังคมไทย โดยเน้นการพึ่งตนเอง และเร่งพัฒนาเทคโนโลยีของเราเองให้เกิดขึ้น

สุดท้ายเมื่อมองกลับมายังมุมมองของการจัดการศึกษา มีการวิจัยเรื่องข้อดีของการใช้สื่อการเรียนการสอนมากมาย แต่เราก็พบว่าการศึกษาไทยยังไม่ถึงไหน ดังนั้นผมจึงเสนอให้มีการนำไปใช้แบบบูรณาการมากกว่า ที่จะใช้โดด อย่างในปัจจุบัน ผู้สอนควรจะมีบูรณาการเทคโนโลยี และสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็ฯคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และอีเลิร์นนิ่ง กับสื่อพื้นบ้านต่าง ๆ ของไทย หรือสื่อพื้นฐานต่าง ๆ เข้าด้วยกัน มองให้เป็นองค์รวมอย่าไปเชียร์เทคโนโลยีใดเทคโนโลยีหนึ่งจนออกหน้าออกตา เราต้องใช้สื่อให้หลากหลาย ทั้งสื่อไฮเทค ๆ และสื่อพื้นฐาน ให้สมดุลกันกับบริบทของโรงเรียนและเด็กไทยนั่นเอง สื่อพื้นฐานมีความสำคัญอย่างยิ่งอย่าปฏิเสธ หรือกลัวไม่ใช่เพราะเขา (ใครไม่รู้) ว่าไม่ทันสมัย ขอให้ครมมีความมั่นใจว่าเรากำลังคิด กำลังทำอะไร มั่นใจในสิ่งที่ทำให้เราได้วิเคราะห์แล้ว เพราะนั่นคือการพึ่งตนเองของครูไทย ที่จะนำความรู้สื่อผู้เรียน หรือนำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาเต็มตามศักยภาพของเขา ในขณะที่เดียวกันก็ต้องพัฒนาสื่อสมัยใหม่ไปพร้อมๆกันด้วย อย่างผสมผสาน...เราต้องสอนคน ไม่ใช่สอนความรู้ หรือสอนหนังสือ

ครุชิน

(๑ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๙)

suchinway@hotmail.com , suchinway@yahoo.com

โปรตใช้วิจารณ์ญาณในการอ่าน

เทคโนโลยีการศึกษาแบบพอเพียง (Sufficient Educational Technology: SET) : ตอน ๒

พศ.สชิน นิธิไชโย

ในโลกกลม ๆ ใบนี้นี้ ไม่มีใครเก่งที่สุด ไม่มีใครสวยที่สุด ไม่มีใครหล่อที่สุด และไม่มีใครดีที่สุดในนี้ ไม่มีใคร หรืออะไรที่สมบูรณ์แบบครบถ้วนสมบูรณ์ทุกด้านทุกประการ แต่ละคนแต่ละสิ่งก็มีจุดดีจุดด้อยที่แตกต่างกันออกไป (เพราะแม้แต่ซูเปอร์แมนยังมีจุดอ่อนหรือทำสิ่งประหลาดแตกต่างจากคนอื่นคือใส่กางเกงในไว้นอกกางเกงขาวาว) ซึ่งแต่ละสิ่งมีการเติมเต็มซึ่งกันและกันอยู่ในธรรมชาติอยู่แล้ว ของสิ่งหนึ่งที่มีจุดเด่นจะมีจุดด้อย และของที่มีจุดด้อย ก็อาจจะมีความสามารถไปเติมเต็มในอีกสิ่งหนึ่งที่ดีกว่าเสมอๆ มีคนพูดเก่งในขณะที่เดียวกันก็มีความชอบที่จะฟัง ถ้ามีแต่คนพูดเก่งกันหมด โลกนี้จะเป็นอย่างไร คงไม่มีใครฟังใคร ในขณะที่เดียวกันคนพูดเก่งก็ต้องรู้จักรับฟังคนพูดน้อยด้วย เพราะจะมีสิ่งดีๆ ซ่อนอยู่เสมอๆ เช่นกัน ผู้ใหญ่ (ส่วนหนึ่ง) มักจะไม่ค่อยฟังเด็ก แต่หลายครั้งท่านเชื่อหรือไม่ว่า เด็กๆ จะมีมุมมองที่เราคิดไม่ถึงเสมอๆ ให้เราได้เรียนรู้ เพราะการเรียนรู้ ไม่ขึ้นกับอายุ และประสบการณ์เท่านั้น เราสามารถจะเรียนรู้ได้จากทุกสิ่ง ทุกแห่ง ทุกเวลา ที่สมัยนี้เขาเรียกว่า Anytime Anywhere Anyone

เพราะการเรียนรู้ที่แท้จริงนั้นมันขึ้นกับผู้เรียน (คนแต่ละคน) ต่างหากที่พร้อมจะเปิดใจเรียนรู้แล้วหรือยัง ไม่เกี่ยวกับเพศ อายุ คุณวุฒิ การศึกษา ใดๆเลย หลายครั้งที่ผมได้มุมมองที่ดีๆ เมื่อได้คุยได้เล่นกับเด็กเล็กๆ เพราะเด็กๆ ไม่มีเสแสร้ง ไม่มีมารยา เขามองโลกและแสดงออกมาตามสิ่งที่เขาเห็นและคิดจินตนาการ ต่างกับผู้ใหญ่ที่ผ่านโลกมามากจนสะสมกิเลสที่หนาแน่นขึ้นๆ แต่ไม่รู้ตัวว่าอัดตามันหนาแน่นขึ้นๆ ความถือตัวถือตนที่ไม่มีประโยชน์อันใด มันทำให้มองโลกบิดเบี้ยว มองผู้คนเป็นฝ่ายตรงข้ามไป คอยตั้งการ์ด ยกศอกสูงไว้ก่อนว่าจะมาด้วยท่าทีใด พยายามยึดหลักการบางอย่าง เพื่อให้ดูมีหลักการ แต่ไม่เคยมองดูเลยไม่ว่าหลักการที่ยึดนั้นมันหลักการที่เหมาะสมหรือยัง ขอให้สิ่งยึดไว้ก่อนเพื่อไม่ให้ใครว่าได้ว่าเป็นคนไม่มีหลักการ...

ผมเคยชวนหลายท่านสังเกตว่าทำไมคนไทย ถึงไปกราบไหว้สิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เป็นต้นไม้ที่ออกดอก ออกผล ประหลาด ๆ หรือแม้แต่สัตว์ ที่คลอเคลียออกมาแปลก ๆ แล้วก็ขอหวย ขอเลขเด็ดกันมากมาย ไปขุดต้นไม้ขอเลขก็มี แล้วก็จินตนาการเป็นเลขนั้นเลขนี้ ท่านครับแล้วที่คนคลอเคลียออกมาแปลก ๆ ไม่เห็นมีใครไปขอหวยเลยกลับเรียก คนพิการ เสียนี้กระไรเพราะอันที่จริงแล้ว สัตว์หรือพืชเหล่านั้นก็พิการเช่นกันมิใช่หรือ แล้วบอกคนประเสริฐกว่าสัตว์ น่าจะมาขอหวยคนพิการ ได้แม่นกว่าสัตว์และพืชพิการนะครับ ผมไม่อยากจะคนไทยงมงายไปมากกว่านี้

ควรหันมาหาที่พึ่งที่แท้จริงกันดีกว่าครับ เรามีศาสนาที่ได้อยู่แล้ว มีคำสอนที่สุดยอด แต่คนไทยมากมายกลับได้ชื่อว่าชาวพุทธเฉพาะในसानาทะเบียนบ้านเท่านั้น หาได้ศึกษาและปฏิบัติตามหลักคำสอนเหล่านั้นเท่าที่ควร หลายคนเปลี่ยนศาสนา เพราะไปหลงเข้าใจผิดว่าศาสนาอื่นมีลางบาปได้ ทำผิดแล้วลางได้ หรือมีคนรับบาปแทนเรา โธ!!!! ดังนั้นก็กลายเป็นว่าทำชั่วได้ตามใจมากมายเลย หลายคนบอกตนไม่มีศาสนา แสดงว่ายังไม่เข้าใจคำว่าศาสนาที่แท้จริง ขำร้ายที่เป็นปัญหามากมายใหญ่โตในปัจจุบัน ก็สงครามศาสนานี้แหละที่ก่อความเสียหายเดือดร้อนกันระดับประเทศระดับโลก เพราะไม่เข้าใจในคำสอนของศาสนาที่ตนยึดอย่างแท้จริง พวกนั้นถือเอาเป็นข้ออ้างที่จะทำตามใจกิเลสของตนเองเสียมากกว่า ทำให้ศาสนาหมวมอง บิดเบือนคำสอนที่ดีๆ ยกเอากิเลสของตนเป็นใหญ่ จนไม่ลืมหูลืมตา ดู สาธุ! ส่วนผมขอ...พุทธัง ธรรมัง คัจฉามิ ธัมมัง ธรรมัง คัจฉามิ สังฆัง ธรรมัง คัจฉามิ

กลับมาเรื่องโลกกลมๆ ใบนี้นี้...ครับเช่นเดียวกันไม่มีเทคโนโลยีใดที่ดีที่สุด ในท่านเองเดียวกันก็ไม่มีเทคโนโลยีการศึกษาใดที่ดีที่สุด ที่จะสามารถตอบสนองการเรียนการสอนได้ครบทุกมุม ทุกจุดประสงค์การเรียนรู้ แต่ละเทคโนโลยีมีจุดเด่น จุดด้อย(จุดอ่อน)

เล่น ใช้ยังไม่คุ้มค่า เป็นทาสทางวัตถุ ขาดอิสรภาพทางความคิด ขาดความเป็นตัวของตัวเอง ไม่มีเหตุผลในการเลือกบริโภค ผมชอบคำสำนวนของผู้ใหญ่ท่านหนึ่งในที่ทำงานของผม ซึ่งปัจจุบันนี้เกษียณอายุราชการไปแล้ว ท่านใช้คำพูดว่า "สวย-ถูก-ซื้อ-เก็บ" ไปเดินห้างสรรพสินค้า เห็นของต่าง ๆ ก็ว่าสวย รีบซื้อ ซื้อแล้วมาเก็บ เห็นของถูกลดราคา รีบซื้อซื้อแล้วมาเก็บ ของบางอย่างซื้อมาแล้วมาเปิดตู้ดู อ้าววูวที่บ้านก็มีแล้วนี่หว่า เหมือนกันเป๊ะเลย ซื้อมาแล้วไม่เคยได้ใช้ ซื้อมาเก็บแท้ๆ ทั้งรองเท้า เสื้อผ้า ถ้วยโถโอช่า ฯลฯ เงินทองก็เสียไป จ่ายไป แล้วก็ไปเร่งทำงานหาเงินมาเพื่อตอบสนองบริโภคนิยมกันทั่วไป เวลาผมเห็นสิ่งของอะไรในห้างหรือที่อยากได้อยากซื้อ ผมจะคิดถึงคำ สวย-ถูก-ซื้อ-เก็บ เสมอ เป็นเสมือนคำเตือนจิตใจเตือนใจในการใช้จ่ายบริโภคของเราว่าเราซื้อเพราะอะไร ซื้อเพราะจำเป็นต้องใช้จริงๆหรือเปล่า ซื้อแล้วจะได้มาใช้งานจริงๆหรือไม่ ใครจะลองนำไปใช้เป็นแนวคิด ก็ไม่สงวนลิขสิทธิ์นะคะ รับรองว่าได้ผลจริงๆ เรียกว่า ฉลาดในการบริโภคฯ ไปอีกชั้นหนึ่ง

ห้วง๓. มีภูมิคุ้มกัน ในตนเองอย่าประมาทตลอดเวลา ต้องพยายามคิดพิจารณา มีวิจาร์ณญาณในการดำเนินชีวิต ในการทำกิจการงานใดๆ ให้ความเข้มแข็งทางจิตใจ มีภูมิคุ้มกันทางใจทางความคิด ไม่หวั่นไหวไปตามคำพูดของใครต่อใคร อะไรมากระทบหน่อยก็ไขว่ไขว่ไปตามนั้น ต้องพยายามสร้างให้มีความเข้มแข็งขึ้นให้ได้ สร้างความมั่นใจในการคิดพูด และทำ ว่าสิ่งที่เราทำนั้น ทำเพื่ออะไร ทำแล้วได้อะไร ทำไม่ถึงทำสิ่งนั้น ๆ เมื่อเราสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจ ทางความคิดกันจนเข้มแข็ง เราก็จะสามารถเดินตามทางที่เราได้พิจารณาไว้แล้วว่าดี ว่าถูกต้อง ว่าเหมาะสม เพื่อมีร่างกายแข็งแรง ในการมุ่งกระทำประโยชน์อื่นยังมีให้ได้ให้เกิดขึ้นอย่างแน่นอนไม่ช้าก็เร็ว

ทั้ง ๓ ห้วงต้องมี ๒ เงื่อนไขต่อไปนี้ประกอบกำกับอยู่เสมอคือ เงื่อนไขที่ ๑. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วยความรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง ตนเองต้องหมั่นแสวงหาความรู้อยู่เสมอ อะไรที่ไม่รู้ก็มีจิตใจแห่งความอยากรู้ ค้นคว้าทดลอง จนประจักษ์แจ้ง ยึดหลักกาลามสูตร ไม่หลงเชื่ออะไรง่าย ๆ และหลักสัจฉิลิ เพื่อเป็นหลักในการเรียนรู้ต่อ ๆ ไป มีความรอบคอบ และระมัดระวังในการศึกษาความรู้ เผื่อใจไว้ครึ่งหนึ่งเสมอถึงสิ่งที่ได้รับรู้มา อย่าเชื่อทั้งหมด เพราะแต่ละสิ่งก็มีบริบทขององค์ความรู้นั้นๆ อยู่ที่แตกต่างกัน ระมัดระวังในการศึกษา ระมัดระวังในการเรียนรู้ โดยเฉพาะความรู้สำเร็จรูป "ความรู้ฟาสต์ฟู้ด" ที่รวดเร็วแต่คุณค่าน้อย ต้องเติมผัก หมู เนื้อ ต่าง ๆ ลงไปด้วย เพราะความรู้เหล่านั้นมีแต่รสชาติที่นาทาน แต่ทานบ่อยๆ โดยไม่เติมอาหารอื่น ๆ ก็จะทำให้เป็น "โรคขาดสารอาหารทางความคิด" ไปได้อย่างแน่นอน

และถ้าบริโภคบ่อยๆ นาน ๆ เข้า มันสมองของชาติก็จะด้อยลงกันอย่างทั่วถึง สมเจตนาธรรมณ์ของการล่าอาณานิคมสมัยใหม่ ไม่ใช่ด้วยสงคราม แต่ด้วยการทำให้ชาติอื่นด้อยลง โดยการทำลายทรัพยากรบุคคลของชาติให้ฉลาดน้อยลงๆ หรือไปรับเอาความเชื่อค่านิยมของเขามาใช้อย่างไม่ลืมหูลืมตา เพราะได้รับทุนการศึกษาไปแล้วไปเรียนมาอย่างออกหน้าออกตา โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ เป็นการแพร่วัฒนธรรมที่ทำกันมานานแล้ว แล้วกลับมาดูถูก "ภูมิปัญญาท้องถิ่น" ของเราเองว่าล้าหลัง ล้าสมัย ไม่ทันการณ์ แต่หารู้ไม่ว่านั่นคือรากเหง้ารากฐานของสังคมไทยที่แท้จริง ไม่แปลกแยกแต่อย่างใด ในอดีตประเทศอื่นได้ใช้กลวิธีในการแสวงหาความรู้คือการเข้าไปศึกษารากฐานความรู้ของชาติอื่นๆ ที่มีอารยธรรมมาก่อน ไม่ยกเว้นแม้แต่ประเทศไทยที่ถูกเข้ามาศึกษา เช่นพวกสมุนไพรรักษาโรค พืชพรรณ ป่าไม้ สัตว์ ความรู้ของชาวบ้าน แล้วเขานำไปต่อยอดความรู้ของตนเองด้วยกระบวนการและเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ให้เป็นสมัยใหม่ แต่ในขณะที่คนไทยกลับดูถูกความรู้ของเราเองแล้วไปหลงใหลในวัฒนธรรมความรู้ของชาติอื่นๆ หารู้ไม่ว่าไทย ถูกขูดรีดขูดรีด ขูดคนแก่ชาวบ้านว่ากินแต่ผักแต่หญ้า แล้วหันไปกินฟาสต์ฟู้ด จนเป็นมะเร็งกันมากมาย พอฝรั่งไปยกย่องการกินชีวิต พืชต่าง ๆ ก็ตามเขาไปอีก ทั้งที่จริงๆคนไทยเห็นประโยชน์คุณค่าของสิ่งเหล่านี้มานานแสนนานแล้ว อย่างนี้เขาเรียกว่าหญ้าปากคอก คือไม่รู้จักรักสิ่งที่ตนเองมี หรือจะเรียกว่าใกล้เกลือกินด่างก็พอจะได้กระมัง เราคนไทยน่าจะหันกลับทิศมามองตนเองแล้วพัฒนาเทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และองค์ความรู้ของเราเองเสียที จะด้วยสิ่งที่เรียกว่าการค้นคว้าทดลองหรือวิจัยก็ตามแต่จะเรียกหรือกระทำกันด้วยวิธีต่างๆ

หลายคนนำความเก่งมาใช้ไม่ถูก เพราะขาดเจตนาที่ ๒ คือคุณธรรม ซึ่งประกอบด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ขยัน อดทน แบ่งปัน สิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานประกอบความเก่งที่ควรสร้างเสริมให้มีในคนไทยและเยาวชนไทยกันให้มาก แต่เดิมเรามุ่งแสวงหาแต่คนเก่งมาทำงาน โดยไม่ได้คำนึงถึงคุณธรรมพื้นฐานเหล่านี้ จนก่อให้เกิดวิกฤติหลายประการ เก่งแต่โกง เพราะฉลาดในการโกง รู้กลวิธีที่จะโกงอย่างแยบคาย โดยคนอื่นจับไม่ได้ หรือเมื่อจับได้ก็ทำความเสียหายไปนักต่อนักแล้ว ดังปรากฏอยู่มากมายที่ท่านผู้อ่านคงรับทราบกันมาพอสมควร อันที่จริงแล้วในคุณธรรมเรื่องการแบ่งปัน นับเป็นพื้นฐานที่อยู่คู่สังคมไทยกันมานานแสนนาน เพื่อนบ้านทำกับข้าวอะไรก็จะแบ่งแจกจ่ายให้กับเพื่อนบ้านข้างเคียงได้ รับประทานกัน หรือหลายแห่งมีโถงน้ำขนาดย่อม ใส่น้ำสะอาดตั้งไว้หน้าบ้านให้คนเดินทางได้พักรับประทานกันไม่ต้องหาซื้อให้เสียเงินเสียทอง แต่สิ่งเหล่านี้หายไปเสียแล้ว นำกลายเป็นสิ่งที่ต้องหาซื้อกันในราคาแพง ครั้นผมหมายถึงการแบ่งปันในตอนต้นด้วยที่ว่า "ยุทธศาสตร์โรงเรียนใหญ่ช่วยโรงเรียนเล็ก" นี่คือการแบ่งปันช่วยเหลือกันทางการศึกษาของชาติ ที่ควรทำให้เกิดขึ้นสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

การศึกษาที่แท้จริงต้องเป็นไปเพื่อการเปิดโลกแห่งความเป็นจริงให้ปรากฏ ให้แต่ละคนได้ค้นพบความจริง ค้นพบศักยภาพตนเอง มีอิสระภาพทางความคิดและปัญญา ตลอดจนการสร้างสรรค์ด้วยตนเอง โรงเรียน/สถานศึกษาต้องเป็นสถานที่เปิดโลกแห่งวิญญานและปัญญา มิใช่เป็น "กรงขังทางปัญญาและความคิด" ครูควรเป็นผู้ไขกุญแจปัญญาให้กับเด็กไปสู่สวรรค์ทางความคิด มิใช่ทำตนเป็นนายนิรยบาลไขกุญแจไปสู่นรกภูมิทางปัญญา จนกลายเป็น "ทาสทางความคิด" และ "ทาสทางปัญญา" ของคนอื่น...

ครูชิน
(๑๘ กันยายน พ.ศ.๒๕๕๙)
โปรดใช้วิจารณญาณในการอ่าน

ขอบคุณบทความจาก: เว็บไซต์ เทคโนโลยีการศึกษา และพัฒนาสังคม